

O'zbekiston Respublikasi
Sog'liqni saqlash vazirining
2025 yil "23" iyundagi
180-sonli buyrug'iga
ilova

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI

RESPUBLIKA IXTISOSLASHTIRILGAN XIRURGIYA ILMIY-AMALIY TIBBIYOT MARKAZI

**«ATRIOVENTRIKULYAR SEPTAL DEFEKT (ATRIOVENTRIKULYAR KANAL)»
NOZOLOGIYASI BO'YICHA MILLIY KLINIK STANDARTI**

TOSHKENT - 2025

«TASDIQLAYMAN»

«Akademik V.Voxidov nomidagi
RIXIATM» DM direktori
S.I. Ismailov

« *S.I. Ismailov* » 2025 yil

**«ATRIOVENTRIKULYAR SEPTAL DEFEKT (ATRIOVENTRIKULYAR KANAL)»
NOZOLOGIYASI BO‘YICHA MILLIY KLINIK STANDARTI**

TOSHKENT – 2025

**ATRIOVENTRIKULYAR SEPTAL DEFEKT (ATRIOVENTRIKULYAR KANAL)
BO‘YICHA MILLIY KLINIK STANDARTI**

TASHXISLASH VA DAVOLASHGA JALB ETILADIGAN MUTAXASSISLAR NOMI

XKT-10 bo‘yicha ko‘dlanishi:	Nozologik nomlanishi:	Nozologiya bo‘yicha ambulatoriya sharoitida tashxislash va davolash uchun jalb etiladigan mutaxassislar		Nozologiya bo‘yicha statsionar sharoitda tashxislash va davolash uchun jalb etiladigan mutaxassislar	
		Asosiy nazorat qiluvchi mutaxassis	Qo‘shimcha jalb etiladigan mutaxassislar	Asosiy nazorat qiluvchi mutaxassis	Qo‘shimcha jalb etiladigan mutaxassislar
Q 21.2	ATRIOVENTRIKULYAR SEPTAL DEFEKT (ATRIOVENTRIKULYAR KANAL). Noto‘lli shakli.	1. UASH shifokori 2. Pediatr 3. Kardiolog	Kardiojarroh	Terapevt Pediatr Kardiolog Kardiojarroh	Endokrinolog/ Intervension jarroh/ Pulmonolog/ Nevropatolog/ Torakal jarroh/Gepatolog/ Urolog/ Nefrolog/ Qon tomir jarrohi/ Gastroenterolog/ Anesteziolog/ Reanimatolog/ Otolarengolog/ Stomatolog/ Aritmolog
Q 21.2	ATRIOVENTRIKULYAR SEPTAL DEFEKT (ATRIOVENTRIKULYAR KANAL). To‘lli shakli.	1. UASH shifokori 2. Pediatr 3. Kardiolog	Kardiojarroh	Terapevt Pediatr Kardiolog Kardiojarroh	Endokrinolog/ Intervension jarroh/ Pulmonolog/ Nevropatolog/ Torakal jarroh/Gepatolog/ Urolog/ Nefrolog/ Qon tomir jarrohi/ Gastroenterolog/ Anesteziolog/ Reanimatolog/ Otolaringolog/ Stomatolog/ Aritmolog

ATRIOVENTRIKULYAR SEPTAL DEFEKT (ATRIOVENTRIKULYAR KANAL) KASALLIKLARINI TASHXISI VA DAVOSI

BO‘YICHA REJALI TASHXISLASH, DAVOLASH, REABILITATSIYA va DISPANSERIZATSIYA TADBIRLARI

Diagnostik tadbirlar	Tibbiy xizmatlar nomi	Rejali tibbiy yordam ko‘rsatish darajasi va turi bo‘yicha					Xizmat ko‘rsatish yoki tekshiruvni o‘tkazish minimal soni	Davolash muddati
		Ambulator yordam		Statsionar yordam*				
		OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		
Asosiy mutaxassis (xirurg) maslahati	Oilaviy shifokor / UASH	+	+				bir martadan kam emas	30 kun
	Pediatr	+	+	+	+	+		
	Kardiolog	+	+	+	+	+		
<p>Izoh: bemorda qo‘shimcha boshqa yoki yondosh kasalliklari aniqlangan holatda, ko‘rsatmaga muvofiq Milliy klinik protokollarda keltirilgan boshqa tegishli tor doirasidagi mutaxassislarning ko‘rigi o‘tkazilishi talab etiladi;</p> <p>- kasallikni asoratlangan holatida murojaat bo‘lsa va/yoki aniqlansa, shuningdek jarrohlik amaliyotiga ko‘rsatma bo‘lgan holatlarda shoshilinch jarrox konsultatsiyasi o‘tkaziladi, bemor holatiga qarab shifoxonaga statsionar davoga va/yoki jarrohlik amaliyotini o‘tkazish uchun yo‘naltiriladi. Kasallikni og‘ir davrida 40 kundan ortiq/</p>								
Mutaxassis (shifokor) maslahati (qo‘shimcha)	1. Kardiojarroh				+	+	Bir martadan kam emas* Ko‘rsatma bo‘yicha bir martadan kam emas*	30 kun
	2. Qon tomir jarrohi			+	+	+		
	3. Endokrinolog			+	+	+		
	4. Intervension jarroh				+	+		
	5. Pulmonolog			+	+	+		
	6. Nevropatolog			+	+	+		
	7. Torakal jarroh			+	+	+		
	8. Gepatolog			+	+	+		
	9. Nefrolog				+	+		

	10. Gastroenterolog			+	+	+		
	11. Urolog			+	+	+		
	12. Anesteziolog				+	+		
	13. Reanimatolog				+	+		
	14. Otolaringolog		+	+	+	+		
	15. Stomatolog		+	+	+	+		
	16. Aritmolog					+		

Izoh: (ko'rsatmaga muvofiq) bemorda qo'shimcha boshqa yoki yondosh kasalliklari aniqlangan holatda, ko'rsatmaga muvofiq Milliy klinik protokollarda keltirilgan boshqa tegishli tor doiradagi mutaxassislarning ko'rigi o'tkazilishi talab etiladi;

Asosiy laborator tekshiruvlar	1. Umumiy qon tahlili	+	+	+	+	+	<ul style="list-style-type: none"> • Bir marta kasallik holatida va/yoki ko'rsatma bo'yicha. • Yiliga 2 marta tayinlanadi (Qonning umumiy tahlili, biokimyoviy tahlil, siydik tahlili). • Kasallikni statsionar davolash davrida kamida bir marta va/yoki ko'rsatma bo'yicha. 	
	2. Umumiy peshob tahlili	+	+	+	+	+		
	3. Qonning biokimyoviy tahlili (umumiy bilirubin, bevosita va bilvosita bilirubin, ALT, AST, umumiy oqsil, mochevina, kreatinin, elektrolitlar, qondagi qand miqdori);		+	+	+	+		
	4. Koagulogramma (APTT, PT, XNN, fibrinogen, PTI, MNO);		+	+	+	+		

Izoh: Bemorni ko'rikdan o'tkazish vaqtida yondosh kasalliklari aniqlansa, tibbiyot muassasalari darajasidan kelib chiqib ko'rsatmaga ko'ra qo'shimcha tekshiruvlar o'tkaziladi.

	1. Gepatit B, C		+	+	+	+	<ul style="list-style-type: none"> • Bir marta kasallik holatida va/yoki ko'rsatma bo'yicha. 	
	2. OIV		+	+	+	+		

Qo'shimcha laborator tekshiruvlar	3. RW		+	+	+	+	<ul style="list-style-type: none"> • Yiliga 2 marta tayinlanadi (Qonning umumiy tahlili, biokimyoviy tahlil, siydik tahlili). • Kasallikni statsionar davolash davrida kamida bir marta va/yoki ko'rsatma bo'yicha. 	
	4. Qon guruhi		+	+	+	+		
	5. Qonda SRB aniqlash			+	+	+		
	6. Kislota-asos muvozanati			+	+	+		
	7. Ekspress test D-Dimer miqdorini aniqlash			+	+	+		
	8. ECHT aniqlash			+	+	+		
	9. Trombotsitlar sonini aniqlash			+	+	+		
	10. Elektrolitlarning va pH analizi			+	+	+		
	11. Qondagi kislota va ishqor muvozanatini aniqlash			+	+	+		
	12. Leykoformulani aniqlash			+	+	+		
	13. Qon suyuqlanish vaqtini aniqlash			+	+	+		
	14. Qonda qand miqdorini aniqlash		+	+	+	+		
	15. Qondagi qizil qismini aniqlash			+	+	+		
16. Qonda lipidlar spektri (TG, Xol, LPVP, LPNP, LPONP, KA) aniqlash			+	+	+			
Izoh: (ko'rsatmaga muvofiq) Bemorni ko'rikdan o'tkazish vaqtida yondosh kasalliklari aniqlansa, tibbiyot muassasalari darajasidan kelib chiqib ko'rsatmaga ko'ra qo'shimcha tekshiruvlar o'tkaziladi.								
	EKG	+	+	+	+	+	bir martadan kam emas	
	Yurak UTTsi		+	+	+	+	bir martadan kam emas	

Asosiy instrumental tekshiruvlar	Qorin bo'shlig'i UTT		+	+	+	+	bir martadan kam emas
	Ko'krak qafasi va qorin bo'shlig'i a'zolarining rentgenografiyasi/ rentgenoskopiyasi		+	+	+	+	bir martadan kam emas
	Angiografiya va tenziometriya			+	+	+	bir martadan kam emas
	Yurak va magistral qon tomirlarining kontrastli MSKT angiografiyasi				+	+	bir martadan kam emas
	EGDFS			+	+	+	bir martadan kam emas

Izoh: Bemorni ko'rikdan o'tkazish vaqtida yondosh kasalliklari aniqlansa, tibbiyot muassasalari darajasidan kelib chiqib ko'rsatmaga ko'ra asosiy tekshiruvlar bir necha marta o'tkazilishi mumkin.

Qo'shimcha instrumental tekshiruvlar	MSKT-Koronarografiya				+	+	ko'rsatma bo'yicha
	Oyoq chuqur venalar UTTsi			+	+	+	ko'rsatma bo'yicha
	Spirometriya		+	+	+	+	ko'rsatma bo'yicha
	Ko'krak qafasi va qorin bo'shlig'i MSKT tekshiruvi				+	+	ko'rsatma bo'yicha

Izoh: (ko'rsatmaga muvofiq) Bemorni ko'rikdan o'tkazish vaqtida yondosh kasalliklari aniqlansa, tibbiyot muassasalari darajasidan kelib chiqib ko'rsatmaga ko'ra qo'shimcha tekshiruvlar o'tkaziladi.

*STATSIONAR DAVOGA KO'RSATMA: Kasallikni darajasi va klinik belgilarni kaytalanishi.

IXTISOSLASHTIRILGAN STATSIONAR DAVOGA KO'RSATMALAR

Rejali statsionar davoga ko'rsatma (jarroxlik amaliyotisiz)	Shoshilinch statsionar davoga ko'rsatma
Jismoniy zo'riqish vaqtida hansirash, yurak tez urishi, charchash va quvvatsizlik.	Bosh aylanishi, havo yetishmasligi, varaja, qo'l va oyoqlarning muzlashi, qaltirash, kuchayib borayotgan xansirash, lab va tirnoqlarning ko'karishi va rivojlanib borayotgan umumiy xolsizlik.

MEDIKAMENTOZ DAVO

Davolash tadbirlari (asosiy medikamentoz davo)		Rejali tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha					O'rtacha sutkalik dozirovkasi	Bir kurslik dozirovka
		Ambulator yordam		Statsionar yordam				
Dori-vositaning (xalqaro patentlanmagan) nomi	Dori-vositaning dozirovkasi va qo'llanilishi	OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasala		
1-avlod sefalosporinlari Seftriakson 1 gr	Mushak orasiga 1 gr dan 2 maxal Vena ichiga 1 gr dan 2 maxal	+	+	+	+	+	1 – 3 gr dan kuniga 2 maxal 50 mg/kg/sut	-
Digitalis glikozidlari 1) Digoksin (tab) 0.25 mg 2) Digoksin (amp) 0.25 mg/ml	Ichishga 0.12 mg dan 1 - 2 maxal Vena ichiga 0.5 - 1 ml dan 1 - 2 maxal		+	+	+	+	0.12 – 0.25 mg dan kuniga 1 – 2 maxal. 125 - 750 mkg/kg/sut	-
Spironolokton - K saqllovchi diuretik Veroshpiron (tab) 25-50-100 mg	Ichishga 50 mg dan 1 - 2 maxal	+	+	+	+	+	25 – 100 mg dan kuniga 1 -2 maxal 1 – 3 mg/kg/sut	-
Xalkali diuretik Furosemid (tab) 40 mg	Ichishga 40 mg dan 1 - 2 maxal	+	+	+	+	+	20 – 40 mg dan kuniga 1 -2 maxal 1 – 2 mg/kg/sut	-
Vitamin K antagonistlari Varfarin (tab) 2,5 mg	Ichishga 2,5 mg dan 1 - 2 maxal	+	+	+	+	+	25 – 100 mg dan kuniga 1 -2 maxal 0.1 – 0.2 mg/kg/sut	-
Bevosita tasir qiluvchi antikoagulyant Geparin 5000 ME/ml	Vena ichiga 0,1 - 0,5 ml dan 4 maxal			+	+	+	500 – 1000 ME dan kuniga 4 maxal 50 - 100 mg/kg/sut	-
Ingibitor FDE-5 Sildenafil (tab) 50 – 100 mg	Ichishga 25 mg dan 1 - 2 maxal	+	+	+	+	+	25 – 100 mg dan kuniga 1 -2 maxal 1 – 2 mg/kg/sut	-

Izoh: (ko‘rsatmaga muvofiq) 1. Bemorni ko‘rikdan o‘tkazish vaqtida yondosh kasalliklari aniqlansa, tibbiyot muassasalari darajasidan kelib chiqib ko‘rsatmaga ko‘ra dori vositalarining dozasi va turi o‘zgartirilishi mumkin.

2. Bemorga tavsiya qilinadigan dori vositalar (kardiologik dori vositalari, anitigistamin, umumiy kuvvatlovchi va antibiotik vositalarni) turi va dozirovkasi bemor va kasallikni anamnezi, kechish davri, tekshiruvlar natijasi va individual yondoshuv orqali belgilanadi.

Davolash tadbirlari (qo‘shimcha medikamentoz davo)		Rejali tibbiy yordam ko‘rsatish darajasi va turi bo‘yicha					O‘rtacha sutkalik dozirovkasi	Bir kurslik dozirovka
		Ambulator yordam		Statsionar yordam				
		OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		
Dori-vositaning (xalqaro patentlanmagan) nomi	Dori-vositaning dozirovkasi va qo‘llanilishi							
III sinf antiaritmik dori vositasi Amiaron (tab) 200 mg	Ichishga 200 mg dan 1 - 3 maxal	+	+	+	+	+	200 – 400 mg dan kuniga 1 - 3 maxal 10 - 20 mg/kg/sut	-
II sinf antiaritmik dori vositasi Anaprilin (tab) 10 – 40 mg	Ichishga 10 – 20 mg 1 – 3 maxal	+	+	+	+	+	10 – 40 mg dan kuniga 1 - 3 maxal 2 - 5 mg/kg/sut	-

Izoh: (ko‘rsatmaga muvofiq) Bemorni ko‘rikdan o‘tkazish vaqtida yondosh kasalliklari aniqlansa, tibbiyot muassasalari darajasidan kelib chiqib ko‘rsatmaga ko‘ra qo‘shimcha dori vositalarining dozasi va turi o‘zgartirilishi mumkin.

(REJALI JARROHLIK AMALIYOTI)

Davolash tadbirlari (operativ davo)	Rejali tibbiy yordam ko‘rsatish darajasi va turi bo‘yicha				
	Ambulator yordam		Statsionar yordam		
	OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari
Jarrohlik amaliyoti/aralashuv/muolaja nomi					
Atrioventrikulyar komunikatsiyani korreksiya qilish				+	+
O‘pka arteriyasini toraytirish (Myuller operaciyasi)			+	+	+
Atrioventrikulyar komunikatsiyani korreksiya qilish va mitral klapanini plastika qilish				+	+

Izoh: (ko‘rsatma bo‘yicha) Jarrohlik amaliyoti uchun tibbiy texnik bazani shakllantirish orqali hamda mutaxassislarning salohiyatini hisobga olib, Respublika darajasidagi amaliyotlarning viloyati yoki tuman darajasida o‘tkazilishi mumkin.

DAVOLOVCHI OVQATLANISH/PARHEZ

Ovqatlanish tartibi	Rejali tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha				
	Ambulator yordam		Statsionar yordam		
	OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari
Parhez stoli va uning davomiyligi					
Parhez № 10 stol	+	+	+	+	+
Rejim – bemorning umumiy holatidan kelib chiqqan holatda buyuriladi.	+	+	+	+	+
Fitoterapiya	+	+	+	+	+

DISPANSERIZATSIYA

(SOG'LOM KONTINGENT DISPANSERIZATSIYASI/"D" NAZORATGA OLINGAN BEMOR DISPANSERIZATSIYASI)

Dispanserizatsiya tadbirlari	Tibbiy xizmatlar nomi	OSHP/OP	KTMP	Tadbirlar minimal soni	Dispanser nazorati muddati
Mutaxassis (shifokor) maslahati	1. Obyektiv ko'ruv	+	+	Ko'rsatma bo'yicha	
	2. Klinik tekshiruvi	+	+	Ko'rsatma bo'yicha	
Izoh: Kushimcha yurak kon tomir kasalliklari aniklanganda OSHP/OP va KTMP sharoitida nazorat qilinadi va davolanadi					
Laborator tekshiruvlar	1. Umumiy qon tahlili	+	+	Ko'rsatma bo'yicha	
	2. Qon bioximiya taxlili;	+	+	Ko'rsatma bo'yicha	
	3. Koagulogramma	+	+	Ko'rsatma bo'yicha	
Izoh: Bemorni ko'rikdan o'tkazish vaqtida yondosh kasalliklari aniqlansa, tibbiyot muassasalari darajasidan kelib chiqib ko'rsatmaga ko'ra qo'shimcha tekshiruvlar o'tkaziladi.					
Instrumental tekshiruvlar	1. EGDFS		+	Ko'rsatma bo'yicha	
	2. Rentgenkontrastli tekshiruvi		+		
	3. Yurak UTT		+	Ko'rsatma bo'yicha	
Izoh: Bemorni ko'rikdan o'tkazish vaqtida yondosh kasalliklari aniqlansa, tibbiyot muassasalari darajasidan kelib chiqib ko'rsatmaga ko'ra qo'shimcha tekshiruvlar o'tkaziladi.					

BIRLAMCHI, IKKILAMCHI VA UCHLAMCHI PROFILAKTIKA/ SKRINING

Profilaktika tadbirlari	Tibbiy xizmatlar nomi	OSHP/OP	KTMP	Tadbirlar minimal soni	Reabilitatsiya muddati
Mutaxassis (shifokor) maslahati	1. Tibbiy ko'rik (xavf omillarini aniqlash)		+	Ko'rsatma bo'yicha	
	2. OP va/yoki markaziy poliklinika shifokorining (jarrox) tizimli monitoringi		+	Ko'rsatma bo'yicha	

Izoh: (ko'rsatma bo'yicha) Bemorlarni tizimli monitoringi orqali xavf omillari aniqlangan taqdirda, bemorlar qayta chuqurlashtirilgan tibbiy ko'rik o'tkazish maqsadida tor mutaxassislarga jo'natiladi.

(REABILITATSIYA)

Reabilitatsiya tadbirlari	Tibbiy xizmatlar nomi	Uy sharoitida	OSHP/OP / KTMP	Statsionar sharoitida	Tadbirlar minimal soni	Reabilitatsiya muddati
Mutaxassis (shifokor)	To'g'ri ovqatlanish bo'yicha tavsiyalar va nazorati	+	+	+	Doimiy ravishda	
	Muntazzam xarakatlanish tartibi	+	+	+	Doimiy ravishda	
	Kun tartibi va uyku rejimi	+	+	+	Doimiy ravishda	
	Davolovchi jismoniy tarbiya	+	+	+	Doimiy ravishda	
	Fitoterapiya		+	+	Ko'rsatma bo'yicha	
	Massaj		+	+	Ko'rsatma bo'yicha	
	Fizioterapiya		+	+	Ko'rsatma bo'yicha	

Izoh: Bemorning salomatligidan kelib chiqib, ko'shimcha tadbirlar kiritilishi mumkin

1 son tug'ma yurak nuqsonlari bo'limi mudiri.:

t.f.n. Xolmuratov A.A.